

Onderwijs op maat voor

Soms kunnen kinderen door ziekte of na een zwaar ongeval of operatie voor een lange tijd niet naar school. Geen gemakkelijke periode voor de zieke leerling, de ouders, klasgenoten, juf, meester, ... De eerste bezorgdheid gaat natuurlijk naar de gezondheid en genezing, maar mee zijn met de les en betrokken blijven bij de klas en de school zijn erg belangrijk. Een mooie waaier aan initiatieven streeft naar onderwijs op maat voor zieke leerlingen.

Kinderen en jongeren die langdurig in een ziekenhuis of preventorium verblijven kunnen terecht in een ziekenhuisschool (buitengewoon onderwijs type 5). Er zijn elf ziekenhuisscholen in het basisonderwijs en evenveel in het secundair onderwijs. Kinderen die in een dienst voor kinderpsychiatrie verblijven kunnen in sommige gevallen in die dienst terecht voor onderwijs. De overheid organiseert sinds 1997 ook tijdelijk onderwijs aan huis (TOAH). Elk kind dat wegens ziekte - langdurig of korte opeenvolgende periodes - niet op school kan zijn, kan onder bepaalde

voorwaarden thuis les krijgen voor vier lestijden per week. Leerplichtige leerlingen en kleuters die vijf jaar geworden zijn vóór 1 januari van het lopende schooljaar komen hiervoor in aanmerking. Elke school is verplicht om ouders te informeren zodra hun zieke kind in aanmerking komt voor tijdelijk onderwijs aan huis. De school waar het kind als regelmatige leerling is ingeschreven, zorgt voor dit onderwijs. Zij beslist welke leraar welke vakken op welke dag(en) geeft. Dat doet ze in overleg met de ouders en rekening houdend met het advies van de arts.

Kinderen die niet in een ziekenhuisschool terechtkunnen of waarvoor geen TOAH-leerkracht beschikbaar is, lopen al snel een leerachterstand op. Ze verliezen het contact met de school en met de klasgenootjes. Deze problemen hebben geleid tot het ontstaan van Bednet in 2005. De vzw Bednet heeft een systeem ontwikkeld dat een ziek kind via het internet met de eigen klas verbindt: het synchroon internetonderwijs. Via internet en een camera is de leerling die thuis ziek is in verbinding met de klas en kan die van op afstand live deelnemen aan de lessen. De leerling ziet zijn leerkracht en zijn klasgenoten in de klas op het scherm van een laptop. Hij kan alles volgen wat in de klas gebeurt. Hij kan vragen stellen en met iedereen communiceren. Sinds 1 september 2015 hebben langdurig of chronisch zieke kinderen naast het recht op TOAH ook recht op synchroon internetonderwijs. De overheid wil dat synchroon interneton-

zieke leerlingen

derwijs een optie wordt die scholen naast of in de plaats van tijdelijk onderwijs aan huis aanbieden, afhankelijk van de concrete situatie.

Vrijwilligers staan paraat

Naast het officiële TOAH en Bednet kunnen langdurig zieke leerlingen voor onderwijs aan huis ook terecht bij vrijwilligersorganisaties. Zij bieden één of andere vorm van begeleiding aan, vaak na de schooluren, op vraag van scholen of ouders. Voor een overzicht kan je terecht op de site van PoZiLiV, het Platform voor Onderwijs aan Zieke Leerlingen in Vlaanderen. PoZiLiV is erkend door het Vlaams Agentschap Onderwijs en verenigt alle spelers die onderwijs voor zieke leerlingen mogelijk maken. Ze overleggen met de leden en treden op als gesprekspartner naar de overheid. Hun bekommernis? Dat zieke leerlingen kwaliteitsvolle onderwijsondersteuning en -begeleiding krijgen, op maat van elke betrokken leerling. Eén van de organisaties van het platform is School & Ziekzijn (S&Z). Ze bieden al jarenlang onderwijs-hulp aan zieke kinderen/jongeren in het lager en secundair onderwijs. Chris Verstraete van S&Z Oost-Vlaanderen: "Leerlingen die langdurig of vaak afwezig zijn op school door ziekte, ongeval, heelkundige ingreep of psychische problemen krijgen gratis thuis les. Het doel is leerachterstand wegwerken, de leerling opnieuw laten aansluiten bij de klas en overzitten vermijden. De lesgevers zijn leraren en ex-leraren. School & Ziekzijn is gegroeid vanuit de eerste initiatieven van vrijwilligers die lesgeven in ziekenhuizen. In 1982 startte dit in Brussel voor de Franse gemeenschap, in 1993 gevolgd door een afdeling in Antwerpen waarna het zich verspreidde over de Vlaamse provincies. In 2011 werd de koepel 'School & Ziekzijn' opgericht." Elke leerling die niet of slechts gedeeltelijk gebruik kan maken van de wettelijke voorzieningen zoals TOAH en/of

Bednet kan beroep doen op School & Ziekzijn. Chris: "Leerlingen met een grote leerachterstand kunnen via Bednet niet onmiddellijk weer aanpakken bij de activiteit in de klas.

Bijkomende hulp door ons kan dat probleem oplossen. Ook na de opstart van Bednet kan onze ondersteuning nodig zijn. Er zijn ook leerlingen die thuis niet voldoende draagkracht of steun hebben om de taakspanning op te bouwen die les volgen aan de computer vereist. Soms is TOAH niet mogelijk of onvoldoende. De school, de ouders, het CLB ... roepen dan onze hulp in. Voor elk kind hebben we een verantwoordelijke die contact opneemt met de ouders en op huisbezoek gaat. Dit levert heel wat info op over de leefwereld en het ziektebeeld van de leerling. Op de betrokken school maken we afspraken met de zorgleerkracht of directie. Samenwerken met de school is van cruciaal belang."

Flexibele ondersteuning

Chris Verstraete: "Binnen de acht tot tien dagen nadat de aanvraag bij ons is binnen gekomen, slagen wij er in een vrijwilliger te vinden. In overleg bepalen de ouders, de leerling en de lesgever wanneer de lessen plaats vinden. De leerling krijgt les op maat, individueel in een een-op-een relatie. De achterstand raakt weggewerkt en dat is erg motiverend voor de leerling. Onze aanpak vergroot het zelfvertrouwen. De vrijwilliger biedt een luisterend oor aan de ouders en de leerling. TOAH kan alleen als de afstand tussen de school en thuis niet meer dan 10 km bedraagt. Bij S&Z zoeken we lesgevers in een straal van 25 km. Hiervoor betalen ouders geen verplaatsingskosten." "Wij denken dat er nood zal blijven aan een snelle, flexibele ondersteuning van chronisch en langdurig zie-

Kinderen die niet in een ziekenhuisschool terechtkunnen of waarvoor geen TOAH-leerkracht beschikbaar is, lopen al snel een leerachterstand op.

ke leerlingen. Op die manier is S&Z een nodige aanvulling voor die onderwijssteun die andere voorzieningen (nog) niet kunnen bieden. Dat vrijwillige lesgevers een belangrijke inzet en bijdrage leveren, bewijzen wij dagelijks. Wij dromen van meer erkenning door de overheid. Voor de kosten van verplaatsing en administratie moeten we steeds de nodige sponsoring zoeken." Vrijwilligers vinden wordt wel moeilijker, zegt Chris. "De afschaffing van verlofstelsels in onderwijs en het verschuiven van de pensioenleeftijd speelt hierbij een rol. Lesgevers kunnen pas op latere leeftijd vrijwillige engagementen oppakken. Wij merken dat de gemiddelde leeftijd van de vrijwilligers stijgt. Bij deze dus een oproep aan wie tijd en zin heeft: engageer je voor onderwijs op maat voor zieke kinderen en neem contact op met de vzw S&Z van jouw provincie." ■

Lees meer over onderwijs aan langdurig zieke leerlingen:
<https://www.vlaanderen.be/nl/onderwijs-en-wetenschap/op-school/onderwijs-voor-langdurig-zieke-leerlingen> -
<https://www.onderwijsvoorziekekinderen.be/>
<http://www.s-z.be/>